

Позиция на Коалиция за климата – България относно Национална стратегия за развитие на минната индустрия с визия до 2030 г. приета с Решение №761 от 29.09.2015г. на Министерски съвет

След преглед на проекта за Стратегията за развитие на минната индустрия от март 2012, становищата подадени в хода на обществените консултации и приетата версия от август 2015 г. от Коалиция за климата – България (ККБ) отчитаме известен положителен напредък по някои от компонентите на Стратегията. В същото време документа продължава да страда от редица недостатъци които не му позволяват да бъде обществено полезен интегриращ хоризонталните политики на държавата и Европейската общност както и да даде ясни насоки и рамки за преодоляването на системните проблеми на добивната промишленост. Следните констатации трябва да се имат предвид:

1. Като положително развитие отбелязваме отпадането на стратегическа цел 12 „Интензифициране на добива на лигнитни въглища” от проекта през 2012. Промяната ѝ в специфична цел 5.1. „Добивът на лигнитни въглища да се запази или да надвиши ниво 35-36 млн. тона/годишно” обаче показва, **че при средни стойности на добива около 25 млн. т. през периода 2000-2010 г. и 29 млн. т. за 2014, надвишаване на ниво от 35-36 млн.т. означава именно интензифициране на добива с 25-30%! При положение, че тези въглища изцяло се изгарят в български ТЕЦ това интензифициране означава повече замърсяване на въздуха и повече електроенергия добита от изкопаеми горива което противоречи директно на националните и европейски политики и цели по околна среда, климат и енергетика. **Имайки предвид, че мини „Марица Изток” ЕАД са с дял от над 95% в общото производство на лигнитни въглища, виждаме явен опит за удовлетворяване на икономическите интереси на индивидуален икономически субект за сметка на обществения интерес.****
2. Намираме за положително включването на стратегическа цел 1.4. „Насърчаване развитието на производства на продукти с по-висока добавена стойност по технологичните вериги след добива и преработката на подземни богатства.” И

специфична цел 2.2. *„Повишаване на ефективността при добива и преработката на руди на цветните и благородните метали и насърчаване на производството на продукти с по-висока добавена стойност по технологичната верига.“*

За съжаление, нито с дейностите за постигане на целите, нито в Планът за действие са заложили мерки ли механизми които да доведат до такъв стратегически полезен за националната икономика ефект. Липсата на ясен процес и ангажимент които да доведат до превръщането на подземните богатства на България във висококачествени продукти с висока добавена стойност реализиран от националната икономика ни отдалечава от високоразвитите държави и ни причислява по-скоро към развиващите се страни които са просто ресурсен придатък на развитите икономики. **Картина която е описана много ясно в Приложение 3 където за добива на медни руди, които са с най-голям дял в добива на метални суровини, имаме следната картина за 2012 г. – огромни количества се изнасят под формата на руда или концентрат (28 млн.т) докато българските предприятия са употребили 670 хил. т. метал от които в страната са произведени 118 хил. т., а останалите нужди са задоволени с внос. (табл. II 1.1)**

3. Предмет на особена загриженост е присъствието в текста на стратегическа цел 2.1. *„Стратегическо планиране на подземните богатства чрез райониране на страната, основано на планиране на земеползването по такъв начин, че да се осигури достъп до находищата на подземни богатства, при съобразяване, от една страна, на стратегическата значимост на съответната група подземни богатства, а, от друга страна, с баланса на конкурентните начини на земеползване на базата на социално-икономически анализи, в т.ч. опазване на защитените зони, включени в Натура 2000. Така планирането на подземните богатства трябва не само да гарантира едно дългосрочно добре планирано обособяване на площи за минен добив, но и всеобхватно балансиране на минния добив и на другите видове ползване на земята.“*

Постигането на тези специфични цели е предвидено да се осъществи с *„Подобряване на регулаторната рамка, засягаща подземните богатства, чрез механизми за планиране и управление на земеползването за гарантиране на достъпа и за избягване на блокирането на находища на подземни богатства и подобряване и ускоряване на процеса на предоставяне на необходимите разрешения за геологопроучвателните и минните дейности“* (стр.25 от Плана за действие).

WWW.CLIMATEBG.ORG

Като една от необходимите мерки за постигането на специфичните цели е записано като промяна на Закона за горите „*Да се предвиди облекчен режим за промяна на предназначението на земите при реализиране на проекти за добив на стратегически за държавата подземни богатства с последващо задължение на концесионера за извършване на компенсационно залесяване и/или други компенсационни дейности.*” (стр. 29) като Министърът на икономиката „*разработва проекти за нормативни актове, свързани с изпълнението на стратегическите цели*”, а описаната роля на Народното събрание е да приеме Закон за изменение на действащия ЗПБ който да отрази механизмите за изпълнение на приетата Стратегия.

Считаме, че тук имаме съвсем явен опит и подробно описание на административните стъпки чрез които минната индустрия да получи законодателно/легитимно право да нарушава защитени територии компенсирайки със задължение за компенсационно залесяване или други дейности. Отказът на Министерство на околната среда да извърши Екологична оценка на Стратегията чиито цели и дейности биха влошили състоянието и биха компрометирали целите на защитени територии е допълнително доказателство за съдействието на държавните институции в този опит в ущърб на национални и европейски политики и обществения интерес.

От ККБ категорично се противопоставяме на една такава скрита държавна помощ и предложените законодателни промени цитирани в плана за действие. Такива са Закона за горите и Закона за опазване на земеделските земи. Предложеният текст представлява желание на добивния сектор да не плаща такси за промяна на предназначението на земята, и също да няма пазарна оценка на стойността на земята, което е недопустимо и представлява държавна помощ по нормативите на ЕС.

Относно политика на планиране на земеползването „*с оглед дългосрочно резервиране на площи за минен добив*” можем да кажем, че такова резервиране отдавна съществува. Районите в които минния добив е силно развит (именно районите с най-богати находища), отдавна е резервиран за минен добив поради силното индустриално замърсяване което не позволява други съществени икономически дейности. **Това са горещите екологични точки, изброени в Решение на МС №822 от 19.12.2008 г.**

В Ръководството на Европейската комисия за минни проекти в Natura 2000 зони, споменато от авторите, става дума за **стратегическо планиране което да ОГРАНИЧИ осъществяването на минни проекти или техния обхват така, че да не бъдат нарушаван предмета на опазване на защитените зони**. Освен процедурата по оценка за съвместимост за всеки отделен проект, трябва да се наложат рамки за максимална площ и технологии които могат да се реализират в тези територии.

4. Във фокуса на Стратегията, въпреки нашите предложения в хода на официалната процедура по обществените обсъждания, **липсва ясно определение, както и цели и дейности за разрешаването на проблеми произтичащи от добивната индустрия и регулирането на системни недостатъци в отношенията между добивна индустрия-държавни и общински власти - граждани и обществени форми за участие във вземането на решения**. По-важните от тях изброяваме по-долу:

- 4.1 Ликвидиране на стари замърсявания, рекултивации и възстановяване на конституционното право на гражданите в замърсените райони за „здравословна и благоприятна околна среда в съответствие с установените стандарти и нормативи“ съгласно чл. 55 на Конституцията на Република България;
- 4.2 Адекватен и обективен анализ на разходите и ползите за обществото от концесиите по Закона за подземните богатства както и за ефективността при изразходване на средствата постъпили от концесионни плащания;
- 4.3 Упражняването на системен държавен контрол не само по документи, но и на място чрез редовни насрещни проверки на количествата и съдържанията на добитите руди;
- 4.4 Коректно регламентиране на обществените отношения при вземането на решения за политики, стратегии и проекти на добивната индустрия чрез:
 - ✓ промяна в законодателството която да формулира ясно и подробно задължението и начинът по който компетентната администрация **да взема предвид коментарите и становищата на заинтересованата общественост** в решенията по процедурите за оценка на въздействието върху околната среда, комплексно разрешително и аварийните планове.
 - ✓ промяна в законодателството която да позволи местни инициативни комитети, местни власти и екологични НПО да могат да обжалват пред Върховен административен съд концесиите за проучване и добив на полезни изкопаеми.

В заключение от Коалиция за климата - България считаме, че така приетата Стратегия не отговаря на обществения интерес като не определя категорично действителните предизвикателства които стоят пред добивната индустрия и българското общество с хоризонт

2030 г. както и не предлага механизми и дейности които да разрешат основните проблеми причинени и свързани в добивната индустрия. Тези недостатъци не позволяват настоящия документ да се превърне в национална стратегически документ, но остава текст написан от минната индустрия за прокарването на интересите на минната индустрия – този факт се илюстрира най-добре от състава на Работната междуведомствена група създадена със Заповед РД-16-856/16.07.2010 на Министъра на икономиката, енергетиката и туризма от 10 държавни служители на МИЕТ и четирима представители на минната индустрия, както и че документа е изготвен в сътрудничество с: Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“ – София; Минен университет „Леобен“ – Австрия; Геологически институт на БАН; „Минпроект“ ЕАД – София; „НИПРОРУДА“ ООД – София; „БТ-Инженеринг“ ЕООД - София и Правна кантора „Евролекс България“. Неосъществяването на добрата административна практика за включване на други заинтересовани страни и социални партньори при подготвянето на документа, както и неотразяването на редица проблеми и препоръки от становищата при обществените консултации водят до закономерния резултат пред нас да стои един документ който ще се използва за лобизъм прокарващ интересите на добивната индустрия чрез нейното лоби в държавните институции и Народното събрание, но няма да постигне съществен резултат за реформирането на добивния сектор в съответствие със съвременните предизвикателства, няма да доведе до повишаване на ефективността и ефикасността на националната икономика и няма да разреши належащите обществени конфликти свързани с добивната дейност.

За контакти и допълнителна информация:

Даниел Попов, Информационен и учебен център по екология, GSM: + 359 886 818 794, ел.поща: dpopov@ceie.org

Александър Коджабашев – адвокат, GSM: + 359 888431232, ел.поща: akz0429@gmail.com

Георги Стефанов, WWF България – Мениджър „Климатични промени и Зелена икономика“ GSM: + 359 889 517 976, ел.поща: gstefanov@wwfdcp.bg

С уважение,

Веселина Кавръкова

Програмен ръководител на WWF-България

Допълнителна информация за Коалиция за климата

Коалиция за климата - България, обединява над 30 юридически лица от неправителствения сектор, браншови организации, медии, както и повече от 20 експерти основно от научните и университетските среди: <http://climatebg.org/about/members/>.

Към "Коалиция за климата - България" вече се присъединиха организациите:

Блуинк Информационна мрежа, Екологично сдружение „За Земята“, Информационен и учебен център по екология, Фондация „Междуетническа инициатива за човешки права“, Сдружение „Агролинк“, Сдружение „Природа назаем“, Фондация "Деметра", WWF Световен фонд за дивата природа – България, Приятели на земята – България, Регионален екологичен център - София, Институт за Зелена Политика, Народно читалище „Бъдеще сега“, Сдружение „Велоеволюция“, „Млади зелени“, Фондация „Оранжева луна“, Университетски клуб UNESCO, Списание 8, Горичка: зеленият сайт, Червената къща - Център за култура и дебат, Фондация „Европейски екологичен фестивал“, Greenpeace-България, представители на академични среди, бизнеса, Институт за нулево енергийни сгради, Българска соларна асоциация, Българска фотоволтаична асоциация, и др.

Коалиция за климата – България се подпомага с проект "Повишаване ефективността на Коалиция за климата – България (ККБ), чрез увеличаване на капацитета и създаване на нови партньорства с бизнеса. Влияние и въздействие на местните и национални политики", финансиран в рамките на Програмата за подкрепа на НПО в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009 – 2014 г. www.ngogrants.bg и изпълняван от WWF. Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от WWF и Коалиция за климата и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство.